

wij zelf weer gewoon bepaalde vreemde woorden te verkiezen in het gebed om het alledaagsche van de hollandsche termen plechtiglijk weg te nemen. Ja, wij zijn zeer inconsequent op dat punt. Een kerkorgel wordt tot „dit instrument“ omgedoopt; maar ministers worden weer raadslieden der kroon. Voor eigennamen in het gebed waten niet onze vaderen, maar zijn wel wij min of meer bang; en, let maar op, wij zouden in verreweg de meeste gevallen niet durven bidden — ik noem slechts iets — voor een jubileerenden koeter, organist of orgeltrapper. Kwam zo'n geval voor, dan zouden we deze ambtenaren niet noemen bij hun amtsnaam, kort en goed, loch van hun bedrijf een korte omschrijving geven, gelijk de meesten onder ons dat plegen te doen bij de voorbede voor onze zieken. Wij staan vierkant tegenover iemand, als de amerikaansche volksprediker Billy Sunday was. Van hem lezen we het volgende gebed in Philadelphia genoteerd:

„Zegen, Heere, het hoofd van de scholen, — hoe is zijn naam ook weer? o ja, Jacobs, — help hem Heere... Zegen den rector Smith, hij is een fiske kerel (a good scoot) Zegen, Heere, de dagbladen en de reporters. Zij zijn het waard... Ik heb een warm plekje in mijn hart, o God, voor de Pennay Spoorwegmaatschappij. Zij stoppen hun sneltreinen dicht bij mijn huis, zoodat wij er af kunnen, en een dag rust kunnen nemen, zonder dat wij dus op een anderen trein behoeven te wachten.”

Of ook:

„God, zegen den burgemeester van deze stad, Mr. ...”, ronddraaiende vraagt hij: „Ma (dat is zijn vrouw) wat is zijn naam?” Antwoord: „Fordyce”. „God, zegen burgemeester Fordyce, God, zegen het hoofd van de politie Mr. ...”, weer ronddraaiend: „Ma, wat is zijn naam ook weer?” Antwoord: „Bim-son”. „God, zegen het hoofd van de politie Mr. Bim-son.”

Wij zullen 't er wel allen over eens zijn, dat zulk bidden veel op vloeken lijkt. Maar deze man durft, althans, biddend, natuurlijk zijn. Wij noemen de dingen en menschen niet graag bij hun naam; en dat is weer een ander uiterste.

150. voorliefde voor geestelijke topografie (waarbij we echter zeer eclectisch te werk gaan: een Mesech, een Elim, de doodsjordaan, een Bethel, een Pniel; maar nooit of bijna nooit: een Meriba, een Massa, een Siddim).

160. veelvuldig gebruik van constante beeldspraakige uitdrukkingen, die soms geheel willekeurig zijn en niet aan de Schrift ontleend (paarlen aan de middelaarskroon, een beedspraak, waarover men wel eens mag nadenken); soms ook gevolg van vergeestelijking (de prediker als slijk aan Gods heilige vingers), of van andere verkeerde exegese (de stem eens roependen in de woestijn — maar dat is bezig te verdwijnen en doet nu door onze schuld opgeld buiten de kerk — geen blijvende stad, één uit een stad en twee uit een geslacht, de wortel der zaak, die bij iemand gevonden wordt), de vloer bespreid met de liefde van de dochteren van Jeruzalem¹⁾, het bundelke der levenden, de pers alleen getreden); teneinde gevolg van verwarring (ontdekt aan onze walgelijkheid, in plaats van: onze walgelijkheid aan ons ontdekt); ten deele ook gevolg van vervlakking in prozaïsch gebruik van wat alleen in poëtische omlijsting mag gelaten worden (rommelende ingewanden, dochter Sions, berg Sions, koning der verschrikking); teneinde ook restant eener christelijke mythologie (b.v. „een” Saulus, die „een” Paulus worden moet, terwijl de naam Paulus met Saulus' bekeering niets te maken heeft).

Wij zouden meer kunnen noemen, maar we mogen de grens niet overschrijden. Ik heb genoeg aangehaald, om een antwoord te geven op de vraag:

Is deze taal gegroeid uit een eigen beginsel?

Is ze rechtstreeksch opgekomen uit onze eigen gedachtenwereld?

Is er een leidend beginsel in?

Het antwoord moet luiden: neen!

Wat in deze taal overheerscht, dat is de trek naar het onderwetsche, dat is het zoeken van plechtigheid, niet in eigen woordkeus, niet ook in machtige taal, die origineel is, maar in archaïsmen, die we langzaam, langzaam kwijt raken; maar eerst dan, als de andere „mede-natuur- en lotgenooten” ze al lang kwijt zijn uit „derzelver sprake”.

Zelfs aan den Statenbijbel is deze taal slechts zeer ten deele ontleend. Ten deele, zeg ik; want onze psalmberijming heeft hier en daar de frisschere bijbeltal verdrongen (denk aan „deez aarde” — alsof er nog een andere aarde ook is — een term, die de psalmberijming in de plaats schuift voor het bijbelsche: de aarde). Ten deele, herhaal ik; want sommige aan den Bijbel ontleende termen konden, zonder eenig aanwijsbaar systeem, gemeengoed worden, terwijl andere geen gevleugelde woorden ooit konden worden: „het nacht hutje in den komkommerhof”, de „zielen, die naar de bloemhoven gejaagd worden”, wel; maar „de

belegerde stad” (Jes. 1:8), de „vlammen des Heeren” (Hooft 8:6), niet; de „roos van Saron” wel; de dudain, die hun reuk geven, niet; enz. Ja, zoo weinig is onze spreektaal zelfbewust, dat we met ons denken ons spreken vóór zijn: ons exegetisch geweten werkt al zuiverder, en loch gebruiken we nog veel tropen en figuren, die, als straks een nieuwe bijbelvertaling burgerrecht heeft verkregen, vanzelf moeten verdwijnen, omdat ze er niet meer in te vinden zullen zijn; het zal dan voorgoed uit moeten zijn met ons: nachthatje in den komkommerhof, met onzen wortel der zaak, met onze tabernakelen en onzen wensch aller heidenen: want de nieuwe vertaling zal wat anders te lezen geven.

K. SCHIJER.

UIT DE SCHRIFT.

Het oordeel van den Pinksterdag.

Omdat nu in mij niet gelooven.
Joh. 16:9.

Jezus had aangaande den H. Geest voorspeld, dat die overtuigen zou van zonde, omdat het „wederhoorig kroost” weigerde in Hem te gelooven. Niet alleen om te troosten daalde die Geest neder, maar ook om te oordeelen.

Wij letten er te weinig op dat reeds op den Pinksterdag dat oordeel begonnen is over Israël.

Wij vragen te weinig welke onderwijzing daarin voor ons schuilt.

Toch moet dat ook voor ons een doel van onzen Pinksterzegen zijn.

Om ons te dringen tot hernieuwd zelfonderzoek.

Oogensijnlijk was heel de prachtige tempel te Jerusalem vervuld met den dienst Gods, juist op dat groote moment van de uitstorting des H. Geestes.

Een rijke cultus.

Een betekenisvolle liturgie.

Vele offers.

Dankbare harten.

Zingende monden.

Een biddende schare.

Dienende priesters.

Rookende altaren.

En dat alles naar de wet en het Woord Gods. Leredienst op zijn mooist en schoonst.

En toch — dat alles ging de H. Geest voorbij.

Alsof er niets gebeurde. Alsof de tempel leeg en de offervuren gedoofd waren. Alsof er priester noch leviet diende.

Alsof er geen menssh dankte of bad.

De hemelsche duif vond hier geen rustplaats voor het hol van haar voet.

Waarom niet?

Het scheen toch zoo schoon, daar op Sion.

't Was het feest van den koren oogst.

De sikkels waren ingeslagen en de garven verzameld.

En nu werd er een bijzonder feestoffer gebracht.

Eerst het gewone, het dagelijksche morgenoffer.

Daarna een geitenbok ten zondoffer, twee varren, een ram en zeven éénjarige lammeten ten brandoffer, vergezeld van spij- en drankoffers.

Vervolgens waren de twee beweeghroeden van twee tienden epha uit Israëls woningen naar den tempel gebracht, de gedeessende eerstellingen, het symbolisch dankoffer voor den oogst aan den Heere opgedragen om te belijden: „we ontvangen het alles uit uwe hand, o God!”

Behalve de verplichte offers waren er nog vele vrijwillige brand- en dankoffers gebracht.

Ook werden er offermaaltijden gehouden: aan de welvoorziene tafels mochten zelfs kinderen, dienst-knechten, maagden, arme vreemdelingen, weduwen en weezen aanzitten en zich vroolijk maken voor 't aangezicht des Heeren.

Daar zongen de koren terwijl de duizenden stapden geschaard in den voorhof: Bindt de offerdieren dan met touwen tot aan de hoornen van 't altaar.

Op dit heuchlijk feest is dus heel de tempel vervuld met religie, met offer en dienst, met dankzegging, gebed en lofprijzing voor God.

Waarom komt daar de H. Geest dan niet?

Is dat niet de aangewezen plaats, waar God wordt beleden, verheerlijkt, gedankt, gediend?

Waarom daalt de Geest niet in dien statigen marmeren tempel met zijn goud en brons, met zijn altaren en offers, daar, waar de lofzang klimt met stil ontzag?

Waarom gaat de Geest dit alles voorbij en zoekt het kleine kringetje der discipelen in een der bijgehouden?

De aanhangers van het sectarisme zeggen: dat is wel duidelijk. God zendt Zijn Geest nooit bij den grooten hoop en in de volle kerken, maar bij het kleine groepje, in het godvruchtig gezelschap.

Maar dat gaat niet op.

Vroeger had de Heere wel degelijk gewoond in de groote gemeente van Israël.

Maar nu, met Christus' dood, is de crisis gekomen.

Het voorhangsel is gescheurd.

De offerdienst is, na het offer van het ware Paaschlam, door God vervallen verklaard. De Heere is heengegaan van de altaren, ook al zijn priesters en offeraars nog gebleven, om in ijdel en wan het schaduwwerk nog voort te zetten, de lamp te branden, terwijl de Zon reeds is opgegaan.

Dit is nu eigenwillige godsdienst.

Deze feestvergadering heeft den Christus verworpen, hem aan het kruis genageld. Zij weigert hem geloof.

Hier vindt ge versteenden vormendienst.

Een schitterend praalgraf; van binnen heeracht echter de dood. Want er is geen geloof in den Gezalfde en Gezondene des Vaders.

Hier nu schuilt voor ons de onderwijzing.

Als wij Christus niet hebben, dan hebben we ook den H. Geest niet. In den tempel van den Pharizeer valt geen druppel van den regen des Geestes.

Als het geen Paschen in onze ziel is geworden, dan zal er nooit een Pinksterfeest dagen.

Schijnvroomheid en schijnheiligheid behouden niet.

Al zouden de grootste kathedralen volgepakt staan met menschen, al zouden onze psalmen statig opklinken en onze gaven klinken in de offerbussen — het zou den Heere een gruwel zijn.

En de Geest zou voorbijgaan.

Doode rechtzinnigheid zonder Christus viert geen Pinksterfeest.

O, dat wij bidden voor dit oordeel bewaard te blijven.

Opdat we vergaderen mogen als de discipelen des Heeren.

Christus in het hart.

En daarom met gebed: och, Heer, geef thans uw zegeningen, och Heer, geef heil op dezen dag.

Dan is er saambinding, eendracht.

Dan is er overtuiging van zonde. En toevlucht tot de genade.

Dan is er verlangen naar den Geest, die het alles uit Christus neemt om Hem te verheerlijken.

En terwijl rijken ledig worden heengezonden, worden de armen met goederen vervuld.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

Twee klippen.

V.

In deze artikelen zal gehandeld worden over het Kerkisme en het kerkelijk indifferentisme. Eerst over het Kerkisme.

In verschillende vormen komt dit voor.

Vooreerst, wanneer iemand beweert, dat er buiten zijn kerk geen zaligheid is.

Vervolgens, wanneer hij het kerkelijk instituut, waartoe hij behoort, als de alleen ware kerk beschouwt en alle andere valsch noemt.

Ten derde, wanneer hij in zijn kerk niet ziet de meest zuivere, maar de zuivere, wanneer hij haar zuiverheid niet relatief, maar absoluut opvat.

Ten vierde, wanneer hij politiek, schoolwesen, wetenschap, kunst en zoo menig ander levenssterren afhankelijk maakt van de institutionele kerk.

Over het verband van Kerk en Staat, evenals over dat van Kerk en School ware nog veel te zeggen.

Men gelieve evenwel te bedenken dat wij hier slechts hoofdvormen van kerkisme aanwijzen en dat we hier niet te veel in details mogen afdalen, om onze artikelenreeks niet te lang te maken.

Onderverinding leert, dat lang voortgezette artikelen den lust tot lezen doet vergaan.

Kwesties als: hoe het kerkelijk toezicht op vereenigingen en scholen het best kan worden geregeld, zonder dat aan de „sovereiniteit in eigen kring” zoo van vereeniging en school als van institutionele kerk wordt te kort gedaan, vorderen op zichzelf reeds afzonderlijke series artikelen.

Trouwens, daarover is reeds zooveel uitnemend geschreven (ik herinner hier aan de heldere brochure van mijn mederedacteur Dr K. Dijk over „Kerk en School”), dat dit onderwerp niet aanstands opnieuw mag behandeld. Eerst moeten de ideeën, daaromtrent verkondigd, bij de massa hezonken zijn.

Mag het kerkisme, welke gedaante het ook aanneemt, nooit of te nimmer worden vergoelikt, dient het steeds als een ernstig kwaad bestreden te worden, het diepst zondig is het wel, wanneer men zijn lidmaatschap der geïnstitueerde kerk feitelijk voor de eenige voorwaarde aanziet om het eeuwige leven te beerven.

Tegen zulk kerkisme behoort tijdig en outijdig gewaarschuwd.

Het sloop in iedere kerk binnen.

Ook de Gereformeerde kerken zijn er niet tegen gevrijwaard.

Het is een tak van het zielvermoordende formalisme.

Men meent door zijn toehooren aan het kerkelijke instituut zijn ziel in veiligheid te hebben gesteld, van de vergiffenis der zonden zeker te kunnen zijn.

De gemeenschap aan het kerkelijk instituut neemt

¹⁾ Dr J. v. Lonkhuyzen, Billy Sunday, J. H. Kok, Kampen, bl. 130, 131.

²⁾ Zie hierover o.m. een preek van Dr J. C. de Moor, Myu Verlosser leeft. Menigerlei Genade, XII, 1, bl. 3.

³⁾ G. Wisse, Tydrede, 1918 (4 paarden).